

„DALMATINSKI HRVAT“ izlazi svake subote.
Godišnja predplata Din 90 — Polugodišnje
Din 48 — Trimesečno Din 24 — Za Ame-
riku godišnje dva dolara.

OGLASI PRAMA ČJENIKU
Račun kod Pošt. Čak. Ureda, Zagreb, br. 38.004
Pripremeni telefon
prve dana br. 30 — prve noći br. 23
(interurban)

DALMATINSKI HRVAT

Poštarnište plaćena u gotovcu.

„Dalmatinski Hrvat“ je vlasništvo promicateljnog
odбора „Hrvatske Štamparske Zadruga“ s o. j.
u sastavu u Šibeniku.

Plama i novci šalju se na adresu:
„Dalmatinski Hrvat“ - Šibenik, Glavna ulica 166.
Rukepiši se na vrataču. - Plama ne frankirana
ne primaaju, anonimna u kaš.

NOVINE ZA PROSVJETU, GOSPODARSTVO I POLITIKU DALMATINSKE HRVATSKE.

God. III.

ŠIBENIK, 4. LIPNJA 1924.

Br. 73.

Kr. Sresko Poglavništvo - Policijski Odsjek
Br. 794/8. II.

Šibenik, dne 4. VI. 1924. god.

Gosp. Melić Niko (Odgovorni urednik „Dalm. Hrvata“) u Šibeniku
Po telefonskom naređenju gosp. Državnog Odvjetnika u Šibeniku ovaj Policijski
Odsjek Sreskog Poglavništva nalazi, da zabranil nastanjanje i prodavanje broja 72 „Dal-
matinskog Hrvata“ od 4. VI. 1924. odštampanog u „Pučkoj Tiskari“ pod Vama, kao od
governim urednikom 1. to radi članka „Kralj i Kraljica pobjegli“ na prvoj strani lista.
Djelo se podjedno sprovadju sudu putem Državnog Odvjetništva
Kr. Sreski Poglavnik
MANDIĆ v. r.

Policijska i državno odvjetništvo plijene a ne znade što plijene. Jutros je u Ši-
benik stigla „Hrvatska Rijec“ br. 48 i koja na prvoj stranici podnaslovom „Kralj i
Kraljica pobjegli“ nosi ovaj ulomak jednog brzojava iz Beograda:

„Oklo 12 sati stigle su u Beograd vijesti, u kojima se javlja da je u Rumunj-
skoj zbilja revolucija, da su kralj i kraljica pobjegli, da je vlada svrgnuta, te da
je generalu Avarescu uspjelo uvesti i obrazovati novu vladu“.

U Spljtu ovo nije Magazin zaplenio, a ovdje se plijeni. Smiješni smo!

Nema vlade bez bele brade.

[[Ova radikalna kraljica još se jednom obistinila. Vlada je opet povjerio vladu g. Nikoli Pašiću. Za sve koji prate događaje u našoj državi, koji poznaju prilike u Beogradu i nije bilo drugo očekivati. Što je Vladara sklonilo da povjeri vladu ovom matoru, zagriženom starcu, koji nema uza se već nešto više od trećine narodnih poslanika, ne ćemo da istražujemo, a niti smijemo. Vlada je tako odredio i pravda je svršena. Jedno ipak mislimo da smijemo kazati, da vlada g. Pašića znači za našu zemlju nesreću; znači produženje današnjeg nesnosnog stanja: nasilja, korupcije i partizanstva, što sve ne vodi dobru. Znači još jače raspirivanje plemenskih i stranačkih strasti, što sve slabi državu i mogu biti mudbosnosne.

sonifikacija države. Njegova želja svima dužnost, njegova volja zakon. Nitko nema prava da u ovoj državi govori, nitko da odlučuje nego On.

Njegovoj beloj bradi mora da se sve pokloni! On će, ako mu se prohtije, narediti, da se u svakom gradu, svakom mjestu, podigne njegov kip pred kojim će na glas trublje njegovih pretorijanaca morat sav narod padat ničice i klanjat se, baš kao ono pred kipom Nabukodonosora kralja.

I jao onim koji se ne poklone; biti će bačeni u peć ognja gorućega: činovnici reducirani ili otpušteni, industrijalci i trgovci onemogućeni, slobodni staleži, seljaci i radnici, od njegovih janjčara zlostavljeni, a onda zatvoreni. A sve ovo pod firmom zaštite države, kojoj, mimo-gred budi rečeno, i ne prijeti od nikog veća pogibelj koliko od onih što se staviše da tu državu zaštite.

Nama Hrvatima koji se kipi-

ma ne klanjamo, koji nećemo i nemislamo, da se ikad bacimo pred kipom bele brade, što ostaje? Zar da zagazimo u bratskoj krvi do koljena? O ne! jer od toga ni nama ni našoj domovini sreće. Da zatražimo pomoći od tudjina? Ni to! jer tko se uzda u pomoć tudjina ode on i s njim domovina«. Što onda? Stisnimo redove i pustimo da nas trijebe, I do sada je kuga narod morila, pa ga nije umorila. Još žive stari Bog! Bog potlačenih i progonjenih koji kaže: Svaki tirijan srušit će se u prah poput zmije.

A nad njim će sretan stupat kojeg sada bije!

Onima, kojih se to tiče. doživljemo u pamet divne zvukove iz katakomba, koje su kršćani, koji su svladali svijet bez hune i revolucije, pjevali tristo godina:

Tlačite nas gazite nas - kao bjelni vuci,
Mi stojimo postojano - s palmanu u ruci.
Kidajte nam djecu našu - s izranjenih grudi,
Zaboravite još i više - da ste braća, ljudi.
Zaludno vam djelo - Zaludno vam djelo
Naša krv je život za nas - a za vas opjelo:
Bog i Hrvati!]]

Željeznica Knin-Zadar. Talijani i sin Rade.

[[Mi smo prvi u našem listu donijeli biti originalnu informaciju iz Beograda, da su svi odlučni krugovi u prijestolnici odbili jednoglasno

zajhtjev Italije glede gradnje željeznice Knin-Zadar. Kasnije su svi zanimani krugovi primali iz Beograda potvrde gornje informacije. Naše občine, kao da ipak nijesu vjerovala u beogradska uvjeravanja, obdržale su prosvjedni sastanak. I pogodiše

Vijesti o željeznici, nijesu bile alarmantne kako je to Grizogono, brzojavio. Evo što o tome izdajstvu naše rodjene grude pišu beogradske „Novosti“:

„Skandalozna aktivnost Rade Pašića, kojemu njegov otac gleda u svemu kroz prste, dostigla je ovih dana vrhunac: Sada je po srijedi izdajstvo zemlje. Rade Pašić i njegova mafija, uslijed puzavosti svijui političara i drugih faktora, postala je najvećom opasnosti po zemlju. On danas ne preza da izda zemlju.

U toku rasplesa krize njegova je uloga bila od najveće važnosti. U dogovoru s ministrima, Rade je udesio da zaključimo jedan zajam u Italiji, koji bi imao da našu zemlju pretvori u talijansku koloniju. Za to on dobiva 40 milijuna dinara. Uslovi su zajma skandalozni: 10 milijuna dinara dano je za izgradnju jadranske željeznice, ali sav materijal mora biti talijanski i inženjeri Talijani te tri četvrtine radne snage moraju biti Talijani iz Zadra i Italije. Za ovo izdajstvo se doznaje tek danas. U radikalnim redovima ova je vijest izazvala uzrujanost, i jedan dio radikala traži, da se Rade protjera iz zemlje, a i ministar financija Stojadinović se kompromitovao. Kote-

Pašićeva Dinastija.

Svjevao: Starac Mijol
[[Daro moja, plemeniti dievo,
Da sam Gjorgje, pjesme bi ti pjevao,
A on za te baje i nebaje,
Jer ne pozna on tvoje odaje.
Ali kada on te bude bljeto
Ti ćeš, Daro, njemu u brk rielu,
Hvala, Gjorgje, na tvomu prstenu
Sebi traži drugog roda ženu.
Ju ću tebi naći dobrog muža,
Rajaka njemu ti ćeš biti ruža,
Ali, Daro, u ovome času
Sluh posveti ti mojemu glasu,
U dvor ti se potajno uvuci,
Približi se magnetskoj ruci,
Na njoj ljubi pet moždijeh prsta,
Da se dvori rieše antikrista,
U osobi Davidović-Ljube,
Koga eto Radićevci ljube
Koji će nam upaliti kuću
I na nogu pokrašti obuću.
Daro diete, majčinu ti mlieku,
Ti u dvoru nadji za me lieka,
Ako njima jošter treba para,
Poslat ću im Radu sekretera.)

Otvorit će svoga budželara,
Za sve psiće bit će dostu dara.
Daro dušo, ti si puna čura,
Tvoje oko vrata sva otvara,
I kad dodješ potajno u dvore,
Pusti kose neka tvoje zборе,
Kosa ti je mekana i zlatna!
Ako ti se nezdoga nezatna
Na stubama dogodi u dvoru,
Obrati se ti crnoame moru.
On će tebi biti u pomoći,
Da ćeš moći ti do krune doći
I njoj ljubit koljena i skuta,
Zamolit ju do lujljadu puta,
Sjedog Bajui sad da ne napusti.
A kad kruna preda nju se pusti,
Ti razgali djevojačke grudi,
Kaži kruni, nek ti mačem sudi
Prije neg će dozvoliti sliepo,
Da joj Radić zapovieda Stiepo,
A sad idi u dvor se uvuci,
Da ga ne bi Radićevi vuci
Progutali, kao mlado janje
Z Bogom, Daro, moje milovanje“.

Kada Pašić kćerku podučio
Što će činiti, da ne bi upsió
Davidović, on dozivilje Radu
Sina svoga, jedinu mu nadu,
Pak mu veli: „Rade moj jedinče,

Blokači će da me poživinče;
Radikali, moja uzdanica,
Ne gledaju više moga lica,
Iza ledja oni meni rade,
Neznam ni sam, što im na um pade,
Da me više ne žele na vladi.
Rade sinko, tamnjanom podkadi
Svaku crkvu gdje tamnjana nema,
A gdje vidiš, da se buna sprema
Proti meni, namakni topove,
Nek rigaju biljadarke nove,
Nemoj žalit zaire i praba,
Ilor' se, Rade, do zadnjega daba.
Trči, Rade, moj jedini sine,
Da u službi mile domovine,
Doprineseš što žrtava više,
Jer se nama zla sudbina piše“.

Čim je Rade čuo zapoviedi,
Generalim svojijem naredi,
Da na tvrdje postave topove,
Da rigaju biljadarke nove,
A sam ode gradu u polohode,
Da on pazi koga u dvor vode;
Svakoq mirom i tamjanom kadi
Svakom brke i desnicu gladi,
A naš Bajui u fotelju sjedi
Pa na bradi svaku dlaku redi,
I dozivilje gospodju i ženu,
Da i mudrost upotrebi njenu

U njevolji i u čor sočaku,
Da mu pruži pomoć svakojaku.
„Diko moja, mnogo ne divini,
Već se diži, sramotu obrani,
Što smo eto doživili skupa,
Da nas ne će ta Skupština glupa;
Sada nema drugog razgovora
Razbit treba blokaškoga zbora,
Svud razpleti tvoju paučinu,
Da spasimo našu domovinu“.
Gospa sluša, nevolje i jade,
Koje Bajui izmoriše sade,
Njega tješi, ljubi ga u lice,
Pak mu veli: „Divske perjanice,
Ne će Bajui napustiti loko
Koji su dvor sam bi sebe smako!“
I uzimlje divit i hartiju,
Polaze ih na zlatnu siniju,
Redom piše svakom radikalu,
Da sa Bajom sad ne prave šalu;
Redom piše svakom dvoru,
Da se Bajui saslušati mora;
Redom piše svakom generalu,
Da joj ljubav još učine malu;
Redom piše svakom diplomatu,
Da svi Bajui moraju slušati;
Ministrima svim po redu piše,
Stari Bajui da za njima diše;
Dvorskim damam vizit-karte šalje,

*) Sin Rade troši mjesečno mlatenu svoticu od 200.000 dinara, pak nije čuda, da bi on koju kost mogao u korist oca baciti i dvorskim psima, kojim treba začepiti usta, da ne laju na Pašićevu Bradu, kad dolazi u dvore, da dodjaju.

rija Ivane Pašića s ministrima Jajićem, Kojićem i drugima pokušala je da ovu aferu zabašuri. Na kraju „Novosti“ traže od javnoga mišljenja da ih potpomognemo u tom, da se Rude Pašić odmah uapsi prije nego što poligne, da bi platio za ovo svoje izdajstvo.“]]

Izvanredno zasjedanje

skupštine.

Radikali u sjev. Dalm. i ono nekoliko izroda hrvatskog naroda, koji su radi privatnih spekulacija u Šibeniku pošli za ministrom nepravde Atom. Grizogonom i krvnikom hrvatskog naroda Pribičevićem, već su nakon vijesti da je vladar dao ponovno vladu u šake PP, bili izradili tajni plan, kako će se kroz ova četiri mjeseca proganjati Hrvate republikance u ovom izbornom okrugu.

Lista republikanaca, koje se imade pozatvarati u tamnice već je bila gotova.

Lista republikanaca, koje se imade ekonomski uništiti odobrena je od najveće instance PP. režima u sjevernoj Dalmaciji.

Lista republikanaca, kojima se ne smije dati nikakvi obrtni list, je gotova.

Lista republikanaca, kojima se ne smije izdati pasuš za sjev. Ameriku je gotova.

Lista republikanaca, koje se ne smije primiti u ma bilo kakvu privatnu službu pristaša PP režima, je gotova.

Lista republikanaca radnika koje se ima potjerati iz službe kod pristaša PP. režima je gotova.

Lista republikanaca, koji uživaju ma bilo kakvu podporu, a ne će niti mogu da prime legitimaciju sa Belom Bradom, već je gotova.

Lista republikanaca, koje se u trgovačkom svijetu imade ocrniti, kao nesolidne mušterije, već je gotova.

Lista činovnika, za koje se sumnja da su nepouzdati elementi i da bi mogli glasovati proti režimu PP već je gotova.

Lista popova i fratara, za koje se sumnja da će pri izborima ra-

Pravi Schicht-sapun s markom „Jelen“ jest najbolji i u uporabu najjeftiniji sapun na svijetu. Pazi na ime pravi Schicht i marku „Jelen“!

diti da radništvo, seljaci i maloposjednici glasuju za republikanske kandidature, već je gotova.

Lista svih Hrvata, koji u svečanim prigodama neustrašivo kite svoje kuće i dućane sa hrvatskom zastavom, već je gotova.

Lista Hrvata, koji usljed zastaja u radu i trgovini ne mogu isplatiti prekomjerno udarene im poreze, već je gotova.

Lista Hrvata, koji su iz okupiranih teritorija prosjedovali na nepravdu zamjenu kruna i protiv ogromnog ratnog poreza već je gotova.

U jednu riječ sve je pripravljeno za... Čekalo se je jedino signal, da sve mašine započnu djelovati na jednom i sa jednakom brzinom. Puške, bajunete, mašinski geveri, topovi, kandidije, singjiri svi su čekali čas, kad će stupiti u akciju.

Gospoda radikali i pribičevci već su u sjev. Dalm. gledali kako se republikanska krv lije; već su na grobovima u crnoj duši pjevali: Hristos se rodi!...

Halt!

Odakle dolazi ova zapovjed?

Suverenitet narodne volje i republikanska ideja nijesu se pristašili pred P.P. režimom. Oni su u druženim idejama nastavili borbu. Riješenju krize bio je poraz PP režima. Sada to vide svi pa i najveći faktori. Sad svi traže lijeka rani nanešenoj samoj državi. Izlaz truze u sazivanje izvanrednog zasjedanja skupštine. Ta vijest je obrnila plan radikala i pribičevaca da se u sjev. Dalmaciji hametom srazi za zemljom kojih osamdeset hiljada hrvatskih težaka, radnika, trgovaca, popova, fratara, ribara, maloposjednika i zanatlija, pristaša Hrvatske republikanske stranke.

U krvi hrvatskih republikanaca ne će se kupati ovog ljeta. To ih

peče! To ih ljuti! To ih boli!... A na lažna usta pričaju da su nam braća!

Nećemo plaćati taksu!

Prrr... prrr... nasmijao se je proto Kojo Krstanović kad je iz usta Dane Škarice čuo da govori prijeteci šakom: Nećemo plaćati taksu!

Proto Kojo je nešto mrmošio, nije ga se razumjelo dobro iz podaljine, međutim se njegovo mrmošenje tumačilo, da će i sam Danebre-rigati pare za taksu na vino i bez da vlada na težake obori to-pove.

„Mi smo država, a oni su lupeži“.

Na ove Danine riječi razkolači, proto Kojo oči, stisne šake, krvava se pjena pokaže na ustama, kao da je pregrizo jezik. Stane brani radikale ministre, da nijesu lupeži, salječu ga poklici: Marković-Janković! Ali proto Kojo ne popušta, on brani ministre radikale i ako sama u duši znađe, da su lupeži. Njegova nezvana obrana lupeža uzrujava svjetinu. Obkoliše ga. Čuje se glas iz svjetine: „Pope hajd u crkvu, za te nije politika!“ Lete redari. Dotičnom vele da ide na stanicu. Narod se uzrujava. Nastaje kritičan momenat. Policija čini špaljer i proto Kojo, gladeći bradu ide kroz špaljer kući.

Kako se je u gradu dan prije pripovijedalo, da će mjesna Srnao na zadani signal navaliti golim oružjem na zemljoradnike monarhiste, da im rature zbor, mnogi su se već ogledavali po svim kutovima Poljane, da li dolaze oboružani Srnaovci. Istini na čast moramo javiti, da se je još prije zboru u jutro

prosuo glas u gradu, da Srnao ne će dodijevati zemljoradnicima s razloga, što i na dalje ostaju kraljevci, a ne misle Radiću za ljubav promijeniti njihov monarhistički program. Iz toga slijedi, da su zemljoradnici bili donijeli rezoluciju da se proglašuju republikancima, da bi ih Srnaoci bili hametom potukli.

Sreća po gradski mir, da se ove dvije podzemlje sile nijesu srazilie na Poljani!

Jedan savjet zemljoradničkim vodjama.

Mjesto neuspjelih zborova, sa drugotnim svrhama, razbor je od zemlj. vodja tražio, da se ozbiljno pozabave i tretiraju pitanje i način, kako će seljaci tražiti, da se ozbiljno pozabave i tretiraju pitanje i način, kako su oni monarhistički pristoličci, koji čute potrebu da i na plesovima pokažu svoju lojalnost, vješanjem samo državnih zastava i izvjesnih slika, te pozivaju i brigajuć se da s ples bude posjećen od svih državnih organa i »državotvoraca«, to ujima kao vjernih i odanim ljubiteljima prijestolja, ne bi imalo biti preteško naći načina, da težaci prodadu vino uz povoljniju cijenu, nego li ga prodavaju na tavernama.

S druge strane koliko Pašićev kabinet, toliko i dvori odlučujućih faktora u zemlji znadu dobro cijeniti čustva zemljoradničkih kraljevaca u Dalmaciji, pak su se svi mogli naći negdje za zelenim stolom i razpravljati o — vinskoj krizi i sigurno bi se bio našao povoljan izlaz i bez nedjeljnog prosvjednog zbora.

Dalmacija popriječno dađe godišnje 1.250.000 hektolitara vina. Prije sloma veći dio se je prodavao na Rieci, Poli, Trstu, Ljubljani,

Da bi Baja ostao i dalje Ko šef vlade, ko ministar prvi Da se narod poštedi od krvi.

Kad je Gospa prstu odpremila, Misli dalje, što bi učinila, Da Beograd spasi od poklika Koje širi ta blokaska klika.

U brzo se jadu dosjetila Pak je pisma namah upravila. Upr:niku gradske policije, Njoj Manojlo ljubi ruke dvije,

Drugo pismo šefu detektiva, Miš treba dati direktiva;

A Ljubišić treće puno kosti Salje šefu javne bezbjednosti.

U pismima tri Lazarevića Gospa moli, da čuvaju plića,

Da ga nebi progutali suri Orli, kojim u gradu se žuri;

Da izčezne Pašić sa vidika! Gospa piše, kad se digne vika,

Koja Ljuba Davidović slavi. Policija neka svakog davi,

Neka dvori vide i očute, Kakve Ljubo zmijurine ljute U dvor vodi, da ih iz temelju On mzdrama, da se vrši želja Radićevih vijernih seljaka I ljubinih kojekalvih svraka.

Kada Gospa pisma sva napiše, Starom Baji namah lakše bude,

On zupali čibuk pun duhana Gospi reče: „I ova će rana Gospa moja, ko i druge proći

Tvoj će Baja na kormilo doći!“ Dora plače, zlatni Rade skače,

A Manojlo dieli svakom mače. Detektive svudje šalje Mita

Da gledaju kud se Ljubo skita. I kud spaze, da podje u dvore,

Svi slušahu tajne razgovore, Jedan od njih sve uhvati rieči

I Pašiću, da mu srce lieči, On odleti, kao munja siva,

„Duša moja u radosti pliva, — Heče njemu, pogladi mu bradu —

„Davidović ne će dobit vladu!“ Starom Baji duša se razplače

Od veselju: „Reci mi junače, Rozlog rad šta ne će dobit vladu?“

„To ču pitat tvoga sina Radu, Al sam čuo samo rieči ove

A hile se, Bogo mi, Ljubove! „Sa poštenjem ja stojim i padam!“

Pa se, Bajjo, ja u duši nadaž,

Da ćeš opet ti predsjednik biti. Do potrebe da ćeš krvcu liti.

To izusti i poleti vani

Al Pašić mu rekne: Brate stani, Stisne njemu od radosti ruke

Da je njega on riešio muke, Ljubo pade nenadno al smjelo

Njegovo je govorilo čelo: Borimo se protiv korupcije,

Pašićeve protiv dinastije, Koja narod u nevolju baca;

Čisti su nam i obraz i face, Mi tražimo vladu od poštenja.

Mi hoćemo rodu izmirenja, Ministarska ova naša lista,

Sadržuje ljude čelu čista. Pade lista, a i Ljubo pade

Stari Baja dočepa se vlade, Dara pjeva, ko mladena djeva,

Rade šampus u želudac lieva, Stara Gospa posjetnice šalje

Ministrima, zapovieda dalje Koga treba da se obezbiedij;

A što Gospa Ministru naredi, To se vrši bez ikakve vike

Nit se traže kakve kvalifikie. Svi sad plešu, svi su sretni kada,

Stari Baja sa po svieta vlada,

A ti, rode, strpaj dušu u se I u svoje ti se uzdaj kljuse.

„Širite Dalmatinski Hrvat“.

Življa hrvatska republika.

Spilavo: Starac Mijo

Pašić ode, Pašić nam se vrati, Da državu sa krvlju pozlati;

Pribac gleda, al se skršit neda, Usta su mu puna sladkog meda;

Grizogono u razkošju pliva Za Splicane sad će biti mliva,

Svi ministri oštadoše stari, Svaki od njih novu čorbu vari,

Veseli su, svaki suze lije, Dika jesu čiele monarhije;

Svi se vrte, svi su puni nade, Kabinetom vladat će sin Rade.

Sve to Radić sa Dunava gleda, Pa Hrvatim glasno zapovieda:

„Svi za jednog, jedan za sve gine. „U toj borbi za spas domovine!

„Tko se sada iznevjeri rodu, „On će sebi zakopat slobodu.“

Tako Stipe pozivlje i zbori Svomu rodu sa Dunava gori,

A mi svaki na braniku stoj, Da nam Pašić prevaru ne skroji.

Na sve žrtve budimo pripravni, Na sve kazne svi budimo spravni,

Kad nas budu probadati guje, Svaki klikni neka narod čuje:

Bog poživi Radića nam diku, I hrvatsku našu republiku!

Grazu, Beču, Pešti, Pragu, Lavovu, a opet križanjem donoaustrijskih vina preko Beča u Njemačkoj i u Engleskoj. O tomu danas nema ni govora. Za taj kvantum vina treba naći kupca u međunarodno dodjeljenim nam granicama. Je li to moguće? Mi držimo da jest. Evo kako:

1) Na kraljevu dvoru imade dvorskih žandara, detektiva, konjušara, sofera i drugih sluga subližu 350 ljudi. Svakomu neka se dadu dvije litre vina na dan, to je godišnje oko hekt. 2500.

2) Dvorski konobar imao bi na kraljevoj sofrji uvesti isključivo vino zemljoradničkih monarhista iz Dalmacije i u tu svrhu, da on dodje u susret zemljoradnicima uzeti drugih hekt. 2500.

3) Vojni ministar morao bi im također doći u susret, a to je njegova sveta dužnost.

Mi imademo stalne vojske 250 hiljada: Oružnika, policista, detektiva, komesara preko 50 hiljada. Recimo ukupno 300.000 grla. Neka se svakomu dade dnevno za marendu, objed i večeru po 1/4 vina, to je dnevno 2250 hiljada litara vina ili ti godišnje oko hekt. 800.000.

4) Kaže se da u zemlji imade preko 100.000 invalida. Nek njima ministri zdravlja i socijalne skrbi dadu 1/2 litre vina na dan, to je dnevni potrošak 500 hekta, a godišnji oko hekt. 170.000.

5) U bolnicama se je ukinulo vino. Nek ministar zdravlja opet uvede vino u bolnice. Dnevno se računa da imade kojih 60.000 bolnestih u zemlji. Svakomu 1/2 vina to je dnevni potrošak 300 hekta, a godišnji oko hekt. 110.000.

6) Na kraljevu vlastoručnu priporuku izdadu za reklamu zemljoradničkih monarhistima, može se računati da bi oni prodali daljnjih hekt. 100.000.

Tako bi godišnji ukupni potrošak iznosio oko 1.200.000 hekta. Subližu 1.200.000 hektolitara vina dalo bi se na ovaj način prodati u Dalmaciji.

Sad proračunajmo, koliko bi svotu novaca dobili težaci u Dalmaciji za njihovo vino. Obzirom da vlada neplaća transport, i druge namete, to bi ona mogla poprječno vino plaćati 500 din. po hektu, pa bi ova siromašna i gladna Dalmacija, da je u Beogradu ljubavi za naše teške mogla godišnje dobiti 600 milijuna dinara za njezino vino. I ova zemlja ne bi više čamila u robstvu gospodina Glada i gospodje Nevolje. Ona bi plivala u svemu, napredovala bi i cvala.

Mi bi republikanci dali zemljoradničkim monarhistima ovaj savjet. Neka ggda monarhisti zemljoradnici izaberu naknadno jedan odbor, kojemu će biti naloženo, da kod dvora i vlade postigne gornji uspjeh za Dalmaciju. Uspjeli li u radu dajemo im riječ, da ćemo ih mi republikanci pohvaliti u njihovom požrtvovnom radu za dobro maloga puka, i ne ćemo im onda prigovarati, da su sa nedjelnim zborom htjeli pokušati napraviti podmukli udar na republikansku seljačku falangu u Dalmaciji. Dok to ne postignu mi ne ćemo vjerovati njihovoj iskrenosti, isto kao što se u Beogradu nevjericu njihovom monarhizmu.

Nedjeljni zbor monarhista zemljoradnika u Šibeniku nije posti-

gno njegov tajni cilj, — da u Šibeniku i u okolici razbije redove Hrvatske Republikanske Seljačke Stranke, čiji su pristaše u duši onaj zbor pozdravili sa poklikom:

Živla Republika! Živio Radić!

U što mi nevjerujemo.

Mi ćemo iskreno se ispovijediti pred našim čitaocima. Ne ćemo im zatajiti ništa u što mi nevjerujemo.

Mi nevjerujemo da će režimu P. P. uspjeti poubijati sve Hrvate republikance.

Mi nevjerujemo, da će vojska pucati na Hrvate republikance. Mi nevjerujemo, da će u državi SHS pobjediti monarhiste.

Mi ne vjerujemo, da će zakulisna kamarila ikada moći utući narodnu volju.

Mi ne vjerujemo da će srp i čekić izčeznuti iz seljačkih i radničkih ruka.

Mi ne vjerujemo da će Franjo Josip ustati iz groba i narediti njegovom konobaru da u Dalmaciji zakupi neprodato vino kod seljaka, kako to misle Pašičević zemljoradnici.

Mi ne vjerujemo, da će Hrvati činovnici pred silom režima PP. priignuti šiju i u ovoj odlučnoj bitici ostaviti hrvatske republikanske seljake i radnike na cjedilu.

Mi ne vjerujemo da će splitskoj, šibenskoj i dubrovačkoj policiji i žandarmeriji uspjeti u Dalmaciji iskorjeniti hrvatske republikance.

Mi ne vjerujemo da će dalmatinski biskupi, fratri, popovi, kanonici glasovati proti republikanskim kandidatima i na taj način pomoći PP. protuhrvatski režim.

Mi nevjerujemo u iskrenost velikog župana dr. Ive Perovića.

Mi ne vjerujemo u pravednost šefa policije Pera Magazina.

Mi ne vjerujemo u bratsku ljubav žandarmerijskog majora Trnokopovića u Splitu.

Mi ne vjerujemo u sposobnost sreskog poglavara Piera Mikelića u Imotskom.

Mi ne vjerujemo u agilnost sreskog poglavara dra. Lederera u Kninu.

Mi ne vjerujemo u pravdu organiziranog orjunaša predsjednika višeg suda dra. Meichsnera u Splitu.

Mi ne vjernjemo u junaštvo sreskog ili okružnog dr. Ivića u Splitu.

Mi ne vjerujemo u znanje inženjera Musanića šefa tehničkog odeljenja u Splitu. Mi ne vjerujemo u pravdu ministra pravde dr. Perislava Grisogona.

Mi ne vjerujemo u kandiduju oružnika u Skradinu i u Omiškoj krajini.

Mi ne vjerujemo u glasine što ih šire radikali, da će nas Hrvate Srnaovci decimirati na izborima.

Mi ne vjerujemo u laži, da nam kraljevska vlada neće dozvoliti postaviti republikanske žure kod budućih izbora.

Mi nevjerujemo u laži, da će policija još prije izbora u Šibeniku zatvoriti u tamnicu sve republikance.

Mi ne vjerujemo u lužne vijesti, da on ljubi i voli Hrvate.

Za Hrvatski Sokol.

Šibenski Hrvati!

Zapamtite, da je Šibenski Sokol u službi velikosrpske propagande. To vam je u zadnjem broju jasno

kazao naš odvažni neustrašivi hrvatski sokolaš dr. Milan Dečak iz Zagreba. Sad vam mora biti jasno radi kojih su razloga veliko-srpski sokolaši u Šibeniku uklonili onu častnu i krasnu hrvatsku zastavu „Hrvatskog Sokola“ i odnijeli vam ju iz Šibenika, da vas ne sjeća na vaše hrvatsko.

Hrvatski Sokoli u pokrajini, koji su svojedobno stupili u velikosrpski „Sokolski Savez SHS“ treba da što prije izstupe iz istoga a da njihov pristup najave Savezu Hrvatskih Sokola u Zagrebu. Nijedan Hrvatski Sokolaš ne smije stati u službi velikosrpske propagande u Dalmaciji.

Za „Hrvatskog Radišu“.

G. Stijepan Banović, prvi član Društva Hrvatskih Književnika u Zagrebu, na Duhove 8/VI. čitati će u Šibeniku, pa u Splitu svoju naučnu radnju „*Odiseja hrvatskoj narodnoj pjesništva*“, koju je Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu odredila štampati u svojim izdanjima. Makar da do danas nema primjera da bi Homerovi eposi igdje uplivali na narodnu poeziju, g. Banović iznoseći jednu prekrasnu dosad nepoznatu narodnu epsku pjesmu, dokaziva na njoj tragove Homerove „*Odiseje*“, a to je prvi slučaj do danas u mračnome svijetu, koji će na svoje vrijeme daleko odreknuti. Jugoslavenska akademija zn. i umj. je na svojoj glavnoj svečanoj sjednici dne 20. 6. prošle godine izjavila, da g. Banović sada spada među njezine najodličnije suradnike i najbolje poznavae naše narodne poezije, pa zaista ne će niko inteligentan u Šibeniku ostati, a da ne podje na to zanimljivo predavanje, koliko radi njegove interesantnosti, toliko radi plemenitosti svrhe, kojoj je namijenjeno. Predavanje će održati u „Hrvatskoj Čitaonici“, (kraj sv. Franje) u 8 sati na večer.

Zapljena br. 70. Ukinata.

Na priziv državnog odvjetništva proti odluci okružnog Suda, kojim se je ukidala zapljena broja 70, viši zemaljski sud u Splitu izdao je ovu presudu:

U ime Njegova Veličanstva Kralja!

Kr. viši zem. sud u Splitu kao sud II molbe, riješavajući vrhu pritužbe Drž. Odvjet. u Šibeniku proti presudi 30 maja 1924 Pr. 8/24/2 kr. okr. suda u Šibeniku, koja nije ovažila zapljenu časopisa Dalmatinski Hrvat br. 70 od 28 maja 1924, saslušav Drž. Nadodvjetništvo prihvatilo je u nejavnoj sjednici sljedeću

Presudu

Ne udovoljuje se pritužbi.

Razlozi

Pritužbi se nije udovoljilo radi osnovanih razloga navedenih u prvovolbenoj presudi.

Split, 1. juna 1924.

Dr. MEICHSNER, v. r.

Naši će čitatelji u ovom broju naći sve one stavke i pjesme, koje su naši revni i „rodoljubni“ prokurator, te policijski diplomati u Šibeniku bili zapljenjeni i radi čega su u njihovoj prevernosti podignuli, luku i galamu, pak će oni smi najbolje moći prosuditi, kakav kriterij vlada kod naših cenzora.

Mi se nadamo, da će cenzori drugi put biti barem toliko lukavi, da će ju njihove crvene lapise dobro naoštiriti i da ne će više aprelonjenim lapisom voditi cenzuru nad našim listom.

Naši dopisi.

Vrgorski radikali farabuti Vrgorac, 31. svibnja. — Saka mjestnih farabuta, koja u Vrgorskoj krajini tlači i gnječi siromašni narod, odkazala je službu vrijednom i poštenom našem liječniku dru. Baldu Dukiću. On je ovom prigodom razposlao na svoje kolege i kolegice sljedeću objavu:

„Obzirom na natječajni oglas općine Vrgorac na mjesto općinskog liječnika štampanom u Službenom Glasniku br. 39, 40 i 41 saopćujem:

Sadnja imenovana odozgo općinska uprava, koja je uspjela, da u općini od 12 hiljada duša sakupi u svoju žaru 180 glasova, otkazala mi je službu općinskog liječnika. Motiv će biti svakomu jasan, ako spomenem, da je to ona glasovila uprava od cirkulara seoskim glavarimu za skupljanje potpisa za državnu stranku. U natječajnom oglasu poslužili su se mistifikacijom i stavili u izgled općinskom liječniku pribode sudskog vještaka i liječnika okružnog ureda; nikako pak ne spominju, da je u mjestu već jedan liječnik. Komu su oni otkazali, što je prvi put slučaj u ovoj općini, da bi bila dva liječnika. Upozoravam kolege, da sam ja ugovorni liječnik Okružnog Ureda u Dubrovniku za općinu Vrgorac i posjedujem brzojavno obavještenje ureda, da općina nije ovlaštena na raspis natječaja uredskog liječniku; osim toga, da sam ja od svoga dolaska u Vrgorac — 3 godine — zakleti sudski vještak i da ne kanim odlaziti, iz Vrgorca. Napominjem na kraju, da sam za vrijeme svoje službe bio prisiljen današnju općinsku upravu tužiti sudu i pljeniti, da dodjem do svoje toliko mjeseci zadržane plaće.

Kolega, koji bi na ovo mjesto reflektirao, neka uvaži sve ovo, a osobito moralnu snagu današnje općinske uprave u ovom kraju uočivši rezultate prošlih izbora i neka prema tome bude pripravan, da u danom času pripiše sebi sve posljedice položaja u kojem će se naći kad komesari sidju.

Neodvisno se gradjanstvo nada, da se ne će naći nijedan liječnik, koji će nasjesti oglasu vrgorske općine.

Književnost.

Slike iz novovjeke povijesti Srbije. - Napisao: Milan Rojc. - Vrijeme je najbolji liječnik. Veliki dio Hrvata nije poznavao povijest srpskih knezova i dinastija. Ovom nepoznavanju borbe pojedinih vladohlapaca u Srbiji pisac pripisuje neopreznost hrvatskih političara, da da su nakon sloma Austrije u odlukama bili neopretni. Knjiga je poučna za svakog Hrvata, koji slijepo slijedi PP. režim i vjeruje da kod kamarile imade i zere ljubavi za hrvatski narod, Rojc se u uvodu knjige sam ispovijeda. Priznaje svoju bludnju nakon sloma, ali on nam i veli, da se je promučio prolitasti srpsku povijest od njezina iskona. To njegovo proučavanje iznosi u ovoj knjizi. Ona je pouka za svakog Hrvata.

Političke vijesti.

Pozdani Sastanak održale su u umištu poziva predsjednika Radiću na 10. mij petnaest organizacija HRSŠ. šibenskog ureza. Jedna je izostala jer poziv nije primila na vrijeme. Na sastanku vladala je podjuna jedinstvenost. Predstavnici svih organizacija podjuno odobriše rad Hrv. narodnog zastupstva u Beogradu kao i rad predsjedniku Radiću u inostranstvu. Sa sastanku poslat je hrzajavni pozdrav predsjedniku Radiću. Sastanak je završen uz poklike: Živio Radić! Živla republika.

Gradske vijesti.

Ne znanje. U ovom broju sve što se ulazi u oznakom 70 bilo je zaplijenjeno u broju 70. Mi nijesmo mogli broj 70 nikadašnje tiskati jer smo za subotu priredili bili izvanredni broj 71. Uredništvo.

Predstava učenika. U nedjelju, dne 8. o. mj. Ženska građanska škola u Šibeniku priredila je zabavu u areni hotel Kosovo. Iz programa, koji je za ovu zabavu sastavljen, doje se naslutiti, da će posjetioци imati dovoljno prilike, da u ovoj spornini, ono večer sprovedu radosno i veselo u društvu naših građanskih učenika, koje su uprle sa svim silama, da što bolje pozabave posjetioce. Pošto ulazna cijena nije nego samih 5 ili 10 dinara, to će nemu dvojbe, svak nastojati da ono večer posjeti ovu zabavu. Pjevanje upravlja Mo Tršler.

Zemljoradnički zbor — u nedjelju prošao je mirno. Zboru je prisustvovalo veoma uselni broj vinogradara iz sjever. Dalmacije. Možda je bilo kojih 300—400 težaka iz Šibenika, a iz okolice i sjever. Dalmacije nikakva odlaziva. Ovaj zbor je imao zaključnu namjeru, da zemljoradnici vide, kako im akcije stoje između težaka. Kad su vodje vidile, da je odaziv za zbor protiv taksa na vino onako rušava ispaao, kionuli su duhom i po gradu se već govori, da će im biti svaki pokušaj kod izbora suvišan. Poraz su doživili već sadal Vinogradari im nisu nasjeli!

Malarija. Jučer i prikojučer koristija za pročišćavanje močvara u istočnoj Europi boravnja je u našem gradu, odakle je pravila eskursije u pojedine malarične predjela. Članovi komisije su prof. *Nocht*, direktor zavoda za tropičke bolesti u Hamburgu, kao predsjednik komisije. Prof. *Utolenghi*, sa sveučilišta u Bologni; prof. *Swelengrebel*, sa higijenskog zavoda u Amsterdamu. Prof. *Gunes*, sa londonske univerzitet; Prof. *Citca* sa univerzitet u Jasi; dr. *Anjiskin*, epidemiološki zavod u Varšavi; dr. *Dunell*, od min unat posla. Rim i dr. *Lothan*, sekcija higijene društva naroda. S njima putuje referent min. zdravlja dr. *Sauer* i sreski liječnik dr. *Moutana*.

O zadnjoj zapljeni, koja nam je proizročila ogromni trošak, naša je uprava predala račun odvjetniku dru. Kožulu, da državni crar tuži radi odštete.

Žandari ubijaju nevine radnike. Ljudska izgonet, koja je za plaću od propadajućih režimija i lupeža radikalnih ministara uzdržavana da ubija svaku plemenitu ideju u narodu, došla je u Trebovlju, gdje je bombama zavalila na radnički dom, kojega su upalili. Radnici skočiše na obranu vlastite kože. Razbojnik i Pašićeve plaćenike razjeraše. Kada je vlaču vidila, da bi njezini branitelji mogli dobiti batina, drugim krajem ove iste batine, s kojom Pašić i Pribojević narod tuču i mlade, poslala je žandara, i ovi nesavjestni ljudi, ovo Pašićevo roblje, skoči u pomoć fašistima i ubiše šest nevinih radnika, a na stoline ih rnuše — od orjunaša, Pašićevih razbojnika, poginuse četvorica i to upravo od akcione sekcije.

Trzala se brda — rodio se miš, i imamo iz gradjanstva: Za stan koji je smrću kon. Gjinovića ostao prazan, prikazali su tuđim tri suđen. Savjetnici dr. Dulčić, Vales i sudac iztražitelj Katunarić. U petak je Stambeni Ured vijećao dva sata, kojemu se molitelju imade dati stan. Sva ga trojica trebaju jer im pokušstvo leži u konobama. Ured nije donio nikakvu odluku. Ostaviše odluku za košnja vremena kad zabladi. Medjutim dok oni razbijaju glavu, koga će od trojice izvesti iz ucazica, dođe profesor Dulčić mirno stao prelašati

svuju robu u prazni udobni stan, i tako se je riješio onog prije dotljenog mu stana Evala Dulčiću! Ali sad dolazi najljepša Stambeni Ured imade pravo sada Dulčića baciti na ulicu. Na od toga se misli odustat, jer se je već pročulo, da je Dulčić odlučio pribiti na vrata od stana legitimaciju sa Pašićevom Bradom, a u nju se ne će usuditi čienuti nijedan organ, koji bi imao bacati Dulčića sa Pašićem na ulicu. Tko umije njemu dvije!

Kupalište „Jadrina“ u nedjelju bilo je otvoreno. Preko cijelog dana parolod „Zrmanja“ prevladao je kupališne goste, kojih je broj dostignuo cifru od 1946. U Šibeniku nalazeći se stranci posjetili su „Jadrinu“, i divili su se njezinom divnom položaju.

Odgovori Uredništva.

Glasu izpod Trtra. Nijesi sata, koji se čuši da g. *Mate Živković* grdi i napada vodju hrvatskog naroda *Stjepana Bradica*. To su njegovi posli. Na njegove se izpade niko ozbiljno ne obazire. On nije organizovan u HRSSu i po tomu će bit razumljivo njegovo ponašanje. Koliko saznajemo, on više u obćini i uzastupa Hrvate, niti je od njih ovlašten da bilo u kojoj prigodi govori u njihovo ime.

Izdav. i odg. uređ. Medić Niko.
Tisak: Pučka Tiskara — Šibenik

Svi Hrvati, nek se služe kod onih, koji oglašuju u „Dalm. Hrvat“.

Opletene bocune
(demižone) u svakoj količini od 3 do 50 litara razaslijem poštom ili željeznicom uz najjeftinije cijene. Veliki izbor staklene, porculanske i luksusne robe. STAKLENE PLOČE svake vrsti, brušena i nebrušena OGLEDALA. REX i ULTREFORM boce i lonce za kuvavanje voća preporuča **Staklana VJ. FRANZ, Zagreb** Jelačićev trg. 7. Specijalno skladište ljekarskih bočica i laborat. robe.

Netreba popravka!

Netreba popravka!

19 Novi Izum 24

Vinogradari i Trgovci »Pozor«

Nabavite si s mjesta Zora štrcaljku protiv peronosperae, kao što i Zora Sumporaču protiv vjeldima.

ŠTRCALJKA ZORA jest građena iz jakog bakra i mjedi, BEZ GUMA, na vandile, baca gatiou u magli neprestano 3 MINUTE, a svi djelovi su izvana. Jamči se 10 god.

ZORA SUMPORAČA mješa zrak sa sumporom u posebnom djelu konstrukcije u sumporači, a radi tako povoljno da može jednim posve takvim pritiskom na polugu ospati čitavu jedna lozu. Ista jest hidraulički zatvorena te neraspilje niti najmanje sumpora. Jamči se 10 god.

Dopise molim slati kao i narudžbe izravno na

DRAGUTIN ŠEPEKA

Prilaz 37, ZAGREB.

PUČKA TISKARA

PRIMA NA IZRADBU
SVAKOVRSNIH
TISKANICA.

„DRINA“ najbolji sapun

Proizvadjia sliedeće specialitete:

SAPUN

MARSEILLE bijeli i žuti
DRINA extra žuti
ZELENI BARI

Tražite odmah naše izvanredne ponude

Cijene umjerene — Poslužba tačna — Pakovanje u sanducima — Solidnim trgovcima prodajemo na isplatu uz pritek

„DRINA“ tvornica sapuna i svijeća d. s. o. j. u Šibeniku.